

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

10 maart 2010

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat
de huwelijksbeletselen bij adoptie betreft**

AMENDEMENT

Nr. 1 VAN DE HEER **TERWINGEN**

Art. 3

Dit artikel vervangen als volgt:

*“Art. 3. Artikel 353-13 van het Burgerlijk Wetboek,
ingevoegd bij de wet van 24 april 2003, wordt vervan-
gen als volgt:*

“Het huwelijk is verboden:

*1° tussen de adoptant en de geadopteerde of zijn
afstammelingen;*

*2° tussen de geadopteerde en de vorige echtgenoot
van de adoptant;*

*3° tussen de adoptant en de vorige echtgenoot van
de geadopteerde;*

*4° tussen de adoptieve kinderen van een zelfde
adoptant;*

Voorgaand document:

Doc 52 **1338/ (2007/2008):**

001: Wetsvoorstel van de dames Smeyers en Schryvers en de heer
Terwingen.

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

10 mars 2010

PROPOSITION DE LOI

**modifiant le Code civil en ce qui concerne les
empêchements à mariage en cas d'adoption**

AMENDEMENT

N° 1 DE M. **TERWINGEN**

Art. 3

Remplacer cet article par ce qui suit:

*“Art. 3. L'article 353-13 du Code civil, inséré par la
loi du 24 avril 2003, est remplacé par ce qui suit:*

“Le mariage est prohibé:

1° entre l'adoptant et l'adopté ou ses descendants;

2° entre l'adopté et l'ancien conjoint de l'adoptant;

3° entre l'adoptant et l'ancien conjoint de l'adopté;

4° entre les enfants adoptifs d'un même adoptant;

Document précédent:

Doc 52 **1338/ (2007/2008):**

001: Proposition de loi de Mmes Smeyers et Schryvers et M. Terwingen.

5° tussen de geadopteerde en de kinderen van de adoptant.

De Koning kan om gewichtige redenen van de in 2° tot en met 5° vermelde verbodsbepalingen ontheffing verlenen.”.

VERANTWOORDING

Geheel in de lijn van het wetsvoorstel beoogt dit amendement het familierecht op het vlak van de huwelijksbeletselen terug consistent te maken en daarmee alle discriminaties weg te werken.

Overeenkomstig artikel 161-164 B.W. bestaat:

1° een absoluut huwelijksbeletsel tussen bloedverwanten in de rechte lijn ongeacht de graad (art. 161 B.W.);

2° een absoluut huwelijksbeletsel tussen zijverwanten tot en met de tweede graad (broers en zussen, art. 162 B.W.);

3° een relatief huwelijksbeletsel tussen bloedverwanten tot en met de derde graad (art. 163 en 164 B.W.);

4° een relatief huwelijksbeletsel tussen aanverwanten in de rechte lijn ongeacht de graad (art. 161 en 164 B.W.).

Deze huwelijksbeletselen gelden bij gewone afstamming.

Er dient op gewezen te worden dat aanverwantschap enkel volgt uit een huwelijk en niet uit een wettelijke samenwoning of feitelijke samenwoning (zie G. VERSCHULDEN en K. VERSTRAETE, “Pleidooi voor afschaffing van de huwelijksbeletselen tussen aanverwanten. Commentaar bij de wet van 15 mei 2007”, *T.B.B.R.* 2008, (293), p. 295, nr. 10).

Dezelfde huwelijksbeletselen gelden ook bij volle adoptie (art. 356-1, 1ste lid B.W.). De geadopteerde behoudt evenwel ook deze huwelijksbeletselen in zijn oorspronkelijke familie (art. 356-1, 2de lid B.W.).

Bij gewone adoptie daarentegen bestaat (art. 353-13, eerste lid B.W.):

1° een absoluut huwelijksbeletsel tussen de adoptant en de geadopteerde of zijn afstammelingen (art. 353-13, eerste lid, 1° B.W.);

2° een absoluut huwelijksbeletsel tussen de geadopteerde en de vorige echtgenoot van de adoptant (art. 353-13, eerste lid, 2° B.W.);

3° een absoluut huwelijksbeletsel tussen de geadopteerde en de persoon met wie de adoptant heeft samengewoond of samenwoont (art. 353-13, eerste lid, 3° B.W.);

4° een absoluut huwelijksbeletsel tussen de adoptant en de vorige echtgenoot van de geadopteerde (art. 353-13, eerste lid, 4° B.W.);

5° entre l'adopté et les enfants de l'adoptant.

Les empêchements visés aux 2° à 5° peuvent être levés par le Roi pour des motifs graves.”.

JUSTIFICATION

Dans le droit fil de la proposition de loi, le présent amendement tend à ramener la cohérence dans le droit de la famille en matière d'empêchements au mariage et à supprimer ainsi toutes les discriminations.

Conformément aux articles 161 à 164, il existe:

1° un empêchement absolu au mariage entre parents en ligne directe, quel que soit le degré de parenté (article 161 du Code civil);

2° un empêchement absolu au mariage entre collatéraux jusqu'au deuxième degré (frères et sœurs, article 162 du Code civil);

3° un empêchement relatif au mariage entre parents jusqu'au troisième degré (articles 163 et 164 du Code civil);

4° un empêchement relatif au mariage entre alliés en ligne directe, quel que soit le degré de parenté (articles 161 et 164 du Code civil).

Ces empêchements au mariage s'appliquent à la filiation simple.

Il convient de souligner que l'alliance résulte uniquement d'un mariage et non d'une cohabitation légale ou de fait (voir G. VERSCHULDEN et K. VERSTRAETE, “Pleidooi voor afschaffing van de huwelijksbeletselen tussen aanverwanten. Commentaar bij de wet van 15 mei 2007”, *R.G.D.C.* 2008, (293), p. 295, n° 10).

Les mêmes empêchements au mariage s'appliquent également en cas d'adoption plénière (art. 356-1, alinéa 1er du Code civil). Ces empêchements au mariage sont cependant aussi maintenus pour l'adopté dans sa famille d'origine (art. 356-1, alinéa 2 du Code civil).

En cas d'adoption simple, par contre, il existe (art. 353-13, alinéa 1er du Code civil):

1° un empêchement absolu au mariage entre l'adoptant et l'adopté ou ses descendants (art. 353-13, alinéa 1er, 1°, du Code civil);

2° un empêchement absolu au mariage entre l'adopté et l'ancien conjoint de l'adoptant (art. 353-13, alinéa 1er, 2°, du Code civil);

3° un empêchement absolu au mariage entre l'adopté et l'ancien ou actuel cohabitant de l'adoptant (art. 353-13, alinéa 1er, 3°, du Code civil);

4° un empêchement absolu au mariage entre l'adoptant et l'ancien conjoint de l'adopté (art. 353-13, alinéa 1er, 4°, du Code civil);

5° een absoluut huwelijksbeletsel tussen de adoptant en de persoon met wie de geadopteerde heeft samengewoond of samenwoont (art. 353-13, eerste lid, 5° B.W.);

6° een relatief huwelijksbeletsel tussen de adoptieve kinderen van een zelfde adoptant (art. 353-13, eerste lid, 6° B.W.);

7° een relatief huwelijksbeletsel tussen de geadopteerde en de kinderen van de adoptant (art. 353-13, eerste lid, 7° B.W.).

Opgemerkt dient te worden dat bij een gewone adoptie de verwantschapsband in de adoptieve familie zich niet verder uitstrekt dan de eerste graad. Er ontstaat aldus geen verwantschapsband tussen van de ene kant de geadopteerde en diens afstammelingen, en van de andere kant de verwanten van de adoptant.

De gewoon geadopteerde behoudt eveneens de huwelijksbeletselen in zijn oorspronkelijke familie.

Onder “samenwonenden” in artikel 353-13, eerste lid B.W. dient luidens artikel 343, § 1, b) B.W. daarenboven verstaan te worden: twee personen die een verklaring van wettelijke samenwoning hebben afgelegd of twee personen die op een permanente en affectieve wijze samenwonen sedert ten minste drie jaar op het tijdstip van de indiening van het verzoek om adoptie, voor zover zij niet door een band van bloedverwantschap of aanverwantschap zijn verbonden die leidt tot een huwelijksbeletsel waarvoor de Koning geen ontheffing kan verlenen.

Uit een vergelijking tussen gewone adoptie en gewone afstamming volgt dat het huwelijksbeletsel tussen aanverwanten bij gewone adoptie een absoluut huwelijksbeletsel is (art. 353-13, eerste lid, 2° en 4° B.W.), terwijl dit bij gewone afstamming slechts een relatief huwelijksbeletsel is (art. 161 en 164 B.W.).

Verder volgt dat het huwelijksbeletsel bij gewone adoptie bedoeld in artikel 353-13, eerste lid, 3° en 5° B.W. niet kan teruggevonden worden bij gewone afstamming. Merk daarenboven op dat “aanverwantschap” niet ontstaat door samenwoning (zie *supra*). Dit huwelijksbeletsel is derhalve discriminatoir en dient opgeheven te worden. Het leidt ook tot absurde resultaten en valt in de praktijk moeilijk na te leven. Iemand die één dag wettelijk heeft samengewoond met de adoptant kan volgens deze bepaling niet huwen met de geadopteerde. Hoe moet de ambtenaar van de burgerlijke stand bovendien oordelen over de “affectieve wijze” van samenwonen? (zie A. HUYGENS, “Het relatieve huwelijksbeletsel tussen aanverwanten in de rechte lijn”, *R.W.* 2007-08, (890), 898).

De beperking in artikel 353-13, eerste lid, 1° B.W. tot de adoptant en de geadopteerde of zijn afstammelingen is gerechtvaardigd vanuit het perspectief van de gevolgen van een gewone adoptie. Bij gewone adoptie strekt de verwantschapsband in de adoptieve familie zich niet verder uit dan de eerste graad. Het relatieve karakter van de huwelijksbeletselen opgesomd in artikel 353-13, eerste lid, 6° en 7° is gerechtvaardigd om dezelfde reden.

Raf TERWINGEN (CD&V)

5° un empêchement absolu au mariage entre l'adoptant et l'ancien ou actuel cohabitant de l'adopté (art. 353-13, alinéa 1er, 5°, du Code civil);

6° un empêchement relatif au mariage entre les enfants adoptifs d'un même adoptant (art. 353-13, alinéa 1er, 6°, du Code civil);

7° un empêchement relatif au mariage entre l'adopté et les enfants de l'adoptant (art. 353-13, alinéa 1er, 7°, du Code civil).

Il convient de faire remarquer qu'en cas d'adoption simple, le lien de parenté dans la famille adoptive se limite au premier degré. Il n'y a donc pas de lien de parenté entre, d'une part, l'adopté et ses descendants, et, d'autre part, les parents de l'adoptant.

Pour l'adopté simple, les empêchements au mariage sont également maintenus dans sa famille d'origine.

Par “cohabitants” dans l'article 353-13, § 1er du Code civil, il faut en outre entendre, en vertu de l'article 343, § 1er, du Code civil: deux personnes ayant fait une déclaration de cohabitation légale ou deux personnes de sexe différent qui vivent ensemble de façon permanente et affective depuis au moins trois ans au moment de l'introduction de la demande en adoption, pour autant qu'elles ne soient pas unies par un lien de parenté ou d'alliance entraînant une prohibition de mariage dont elles ne peuvent être dispensées par le Roi.

Si l'on compare l'adoption simple et la filiation ordinaire, on constate que l'empêchement au mariage entre alliés en cas d'adoption simple est absolue (art. 353-13, alinéa 1er, 2° et 4° du Code civil), alors que, dans le cas d'une filiation ordinaire, il n'est que relatif (art. 161 et 164 du Code civil).

Il s'ensuit que l'empêchement au mariage en cas d'adoption simple, visé à l'article 353-13, alinéa 1er, 3° et 5° du Code civil, ne peut se retrouver dans le cadre de la filiation ordinaire. Ajoutons que la cohabitation ne crée pas d'“alliance” (voir *supra*). Cet empêchement au mariage est dès lors discriminatoire et il doit être abrogé. Il donne par ailleurs lieu à des absurdités et il est difficile à respecter dans la pratique. Une personne qui a cohabité légalement pendant un jour avec l'adoptant ne peut, aux termes de cette disposition, se marier avec l'adopté. Comment l'officier de l'état civil doit-il en outre apprécier le fait que les intéressés cohabitent “de façon affective”? (voir A. HUYGENS, “Het relatieve huwelijksbeletsel tussen aanverwanten in de rechte lijn”, *R.W.* 2007-08, (890), 898).

La limitation à l'adoptant et l'adopté ou ses descendants prévue à l'article 353-13, alinéa 1er, 1° du Code civil, se justifie dans la perspective des suites d'une adoption simple. En cas d'adoption simple, le lien d'alliance dans la famille adoptive ne dépasse pas le premier degré. Le caractère relatif des empêchements au mariage énumérés à l'article 353-13, alinéa 1er, 6° et 7° est légitime pour les mêmes raisons.